

Mutluluğun formülü kalbimizdedir

11. 11.2012

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis Gazetesi

-Gerek uluslararası gerek ise ulusal medya tarafından servis edilen haberlerde, Sandy kasırgasından ABD'nin ciddi bir şekilde etkilendiği bildiriliyor. Peki ya diğer ülkeler?

Atasözleri arasında en sık duyduklarımızdan: "Büyük başın derdi büyük olur" gelmektedir. İşleriniz ne kadar büyür ise, dertlerinizin de aynı oranda büyüyeceğini ifade eden bu atasözü, bizlere önemli bir nasihat veriyor. Bunu sadece iş ile sınırlamak yanlış olabilir. Örneğin; büyük ülkelerin dertleri de büyük olmaktadır. Hazır dertlerden giriş yapmışken, bu hafta değerlendirmek istediğim konu geçtiğimiz haftalarda dünya medyasının gündemini oluşturan "Sandy" kasırgası olacak.

Ciddi can ve mal kaybı yaşandı

Tam adı: "Hurricane Sandy" olan söz konusu kasırga Atlantik Okyanusu'nda oluşuyor ve özellikle; Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) doğu kısmını, Kanada'nın doğusunu, Küba'yı, Jamaika'yı, Bahamaları, Bermuda'yı, Haiti'yi ve Karayipler'i etkisi altına alıyor. Bu yıl Ekim ayının sonlarında yaşanan Sandy kasırgası, söz konusu ülkelerde ciddi can ve mal kayıplarına yol açtı. Ne var ki, dünya medyası söz konusu doğa felaketini haberleştirirken, yukarıda saydığımız ülkelerin birçoğundan bahsetmedi. Konuyu yakından takip etmeyen birisi, Sandy kasırgasının genel olarak ABD'yi özel olarak ise New York ve New Jersey eyaletlerini etkilediğini düşünebilir. Bu düşüncesinde haklı da olabilir. Zira kendisine gerek uluslararası gerek ise ulusal medya tarafından servis edilen haberlerde, bu kasırgadan ABD'nin ciddi bir şekilde etkilendiği bildiriliyor. Haberlerde, yukarıda saydığımız ve hemen hemen aynı oranda kasırgadan etkilenen ülkelerin ya sadece isimleri geçiyor ya da hiç bahsedilmiyor. Peki,

neden?

"Haber değerleri" sorunlu

Medyanın neden böylesi bir habercilik anlayışı içerisinde olduğunu düşündüğümüzde, sebebi geleneksel habercilikte aramalıyız. Şöyle ki, geleneksel haber anlayışına göre bir olayın haber olabilmesi ve hedef kitle ile buluşturulabilmesi için belli başlı "haber değerleri" taşıması gerekiyor. Sandy kasırgasının haber değerlerine bakıldığında birden fazla haber değeri ile karşılaşırız. Bunların başında: Olağan dışı, farklılık, insan ilgisini çekmesi, seçkin (elit) ülkeler, seçkin kaynaklar, olumsuzluk (negatif), can kaybı (ölü sayısı), olayın büyüklüğü, önemi, geniş kitleleri ilgilendirmesi, zarar ve ziyan. Bu listeyi daha da uzatabiliriz.

Kıbrıs Türk medyasının olaya bakışı

Kıbrıs gibi küçük bir adayı düşündüğünüzde, bu konuda Kıbrıs Türk medyasını ilgilendiren ve haber yapmalarını sağlayan değerler nelerdir diye düşünmemiz gerekiyor. Çünkü kasırganın etkili olduğu coğrafya Kıbrıs'a uzak bir mesafede ve kasırganın adayı etkilemesi söz konusu değil. Kıbrıs Türk medyasının üzerinde durduğu ve kasırgayı haberleştirirken önemli bulduğu haber değerleri: (i) Olayın ABD gibi seçkin bir ülkede olması, (ii) kasırganın yol açtığı can ve mal kaybının ciddiyeti ve (iii) Kıbrıs'ta hiç de alışkın olmadığımız kasırganın hayal edilemeyecek düzeydeki etkisi, yani insanın ilgisini çekmesi. Bu üç temel haber değeri Kıbrıs Türk medyasının olaya bakışını özetliyor.

ABD'de seçkin bir ülke

Ne yazık ki, uluslararası medya gibi Kıbrıs Türk medyası da kasırğa ile ilgili haberlerde, konuyu araştırdığım dönemde, ABD dışında bir ülkeye yer vermedi. Bir başka değişle, diğer ülkelerde yaşanan Sandy kasırgası Kıbrıs Türk medyası için haber değeri taşımadı. Bunun temel nedenlerine baktığımızda; uluslararası ajansların -ki bunlar ABD kontrolünde ve denetiminde olanlardır- kasırğa ile ilgili ABD'ye daha fazla yer vermesi

olabilir. Diğer bir neden de; ABD'nin diğer ülkelere göre, "süper güç" olmasından dolayı, daha st ve seçkin bir ülke olarak görülmesi. Bunu Őu Şekilde de yorumlanabilir; ABD'de seçkin bir ülke ki bu haber değerini artırıyor, diğer ülkeler sözde seçkin olmayan ve daha önemsiz lkeler.

İnsan odaklı habercilik

Haberciler seçkin (elit) lkelerde yaşanan geliŐmeleri devamlı olarak hedef kitleler ile buluŐturuyorlar. Bu gibi büyük ülkelerde yaşanan olaylar, kk ülkelerde yaŐanma olasılığı daha az olduğundan, "kitlelerin ilgisini eker" diye daha fazla yer veriliyor. Tabii, gazetecilerin saygın ve seçkin bir ülkeyi gıpta ile takip etme gibi bir içgüdüye de sahip olduğunu söylemeliyiz. Kasırga rneğinde olduğu gibi aynı kasırga birden çok ülkeye benzer zararları veriyor, ancak medyadan size servis edilen haberlerde sadece seçkin kategoride görülen ülke ne çıkarılıyor. İnsan odaklı habercilik anlayıŐını benimseyen gazetecilerin yapacağı bir iş değil doğrusu. Can her yerde eŐit öneme sahip olmalıdır. ABD'de kasırgadan dolayı ölen birisi ne kadar değerli ile Haiti'de ölen de o kadar değerlidir.

"Sandy bizi de vurdu"

Türkiye ve Kıbrıs Türk medyasında Sandy kasırgasına gösterilen habercilik anlayışı tek yönlü olunca; İnternet üzerinde faaliyet gösteren sosyal ağları kullanan kiŐiler konuya daha fazla duyarsız kalmadı. Ana akım medyanın bizlere vermediği alternatif bilgileri bu yolla dahi olsa görmek, duymak ve bilmek önemli olsa gerek. Facebook üzerinden paylaŐılan fotoğraf ve görüntüler aracılığı ile kullanıcılar kendilerine sunulan bilgilerin eksik ve tek taraflı olduğunu kavrayabiliyor. "Sevgili ana akım (mainstream) medya, Sandy bizi de vurdu" Şeklinde hazırlanan felaket görüntüleri sosyal ağlar üzerinden paylaşılmaya devam ediyor. Böylece bireyler alternatif bilgiye İnternet yardımı ile ulaŐıyor ve kendisine sunulan bilgiyi olduğu gibi kabul etmiyor.

Bilgileri sorgulamalıyız

Bu noktada herkesin medyanın işleyiş düzeni üzerinde az da olsa fikir sahibi olması gerekiyor. Herkes medya uzmanı veya eleştirmeni olsun demiyorum. Özetle söylemeye çalıştığım, medyanın bize sunduğu bilgileri sorgulayan, eleştiren ve olduğu gibi kabul etmeyen bir seviyeye gelmeliyiz. Birçok ülkeyi etkisi altına alan, can ve mal kaybına yol açan ciddi bir olayda dahi, medyanın bizlere sunduğu bilgileri sorgulamalıyız. Alternatif haber kaynaklarını araştırmalıyız. Ancak bu şekilde iyi bir medya okuryazarı olabiliriz.

Medya görülmeyenleri görmeli

Görüyoruz ki seçkin bir ülke olmak hiç de kolay değil. Büyük başın derdi büyük oldu ancak; medya bunu farklı yansıttı. ABD gibi dünyada "süper güç" olarak bilinen bir ülke dahi doğaya yenik düşebiliyor. Medya bize ABD'yi "süper bir güç" olarak gösteredursun, gerçeklerin ne olduğunu bu gibi bilgi çağında anlamak çok da zor olmasa gerek. Sandy kasırgası yüzünden hayatını kaybedenlere rahmet diliyorum. Evsiz, susuz, elektriksiz kalanlara, hasta ve yaralılara da acil şifalar. Keşke medya Sandy sonrası rakamlar vermek yerine, kasırgadan etkilenen insanların yaşadığı ve yaşamaya devam ettiği psikolojik, sosyolojik ve ekonomik dramları

haberleştirseydi. Böylece, yardıma daha fazla muhtaç olan ülkelerdeki duruma dikkat çekilebilir ve yardım kampanyaları açılabilir. Medyanın görevi görülmeyenleri görmek olmalı.

"Sevgili ana akım (mainstream) medya, Sandy bizi de vurdu" şeklinde hazırlanan felaket görüntüleri sosyal ağlar üzerinden paylaşılmaya devam ediyor.

Keşke medya Sandy sonrası rakamlar vermek yerine, kasırgadan etkilenen insanların yaşadığı ve yaşamaya devam ettiği psikolojik, sosyolojik ve

ekonomik dramları haberleştirseydi.